P9_TA(2021)0313

2020 års rapport från kommissionen om rättsstatsprincipen

Europaparlamentets resolution av den 24 juni 2021 om 2020 års rapport från kommissionen om rättsstatsprincipen (2021/2025(INI))

(2022/C 81/03)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

— med beaktande av artikel 295 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget)

— med särskilt beaktande av artiklarna 2, 3.1, 3.3 andra stycket, 4.3, 5, 6, 7 och 11 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget),

— med beaktande av de artiklar i EUF-fördraget som handlar om att respektera, skydda och främja demokratin, rättsstatligheten och de grundläggande rättigheterna i unionen, däribland artiklarna 70, 258, 259, 260, 263 och 265,

— med beaktande av protokoll nr 1 om de nationella parlamentens roll i Europeiska unionen, och protokoll nr 2 om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, vilka fogats till fördragen,

— med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*),

— med beaktande av Europeiska unionens domstols rättspraxis,

— med beaktande av artikel 49 i EU-fördraget, Köpenhamnskriterierna och den uppsättning EU-regler som ett kandidatland måste uppfylla om det önskar bli medlem i unionen (*EU:s regelverk*),

— med beaktande av kommissionens meddelande av den 30 september 2020 *2020 års rapport om rättsstatsprincipen – Rättsstatssituationen i EU* (COM(2020)0580),

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2020/2092 av den 16 december 2020 om en generell villkorlighetsordning för skydd av unionsbudgeten [1] (förordningen om villkorlighet i samband med rättsstatsprincipen),

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/692 av den 28 april 2021 om inrättande av programmet för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1381/2013 och rådets förordning (EU) nr 390/2014 [2],

— med beaktande av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna,

— med beaktande av FN:s instrument för skydd av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och rekommendationerna och rapporterna från FN:s allmänna återkommande utvärdering samt rättspraxis från FN:s konventionsorgan och människorättsrådets särskilda förfaranden,

— med beaktande av FN:s förklaring om försvarare av de mänskliga rättigheterna av den 8 mars 1999,

— med beaktande av rekommendationer och rapporter från kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter, högkommissarien för nationella minoriteter, representanten för mediefrihet och andra organ inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE),

— med beaktande av den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, den europeiska sociala stadgan, rättspraxis i Europadomstolen och Europeiska kommittén för sociala rättigheter, samt konventionerna, rekommendationerna, resolutionerna och rapporterna från Europarådets parlamentariska församling, ministerkommitté, kommissarie för mänskliga rättigheter, europeiska kommission mot rasism och intolerans, styrkommitté för antidiskriminering, mångfald och integration, Venedigkommission och övriga organ,

---

[1] EUT L 433 I, 22.12.2020, s. 1.
[2] EUT L 156, 5.5.2021, s. 1

Torsdagen, 24 juni 2021

— med beaktande av samförståndsavtalet mellan Europarådet och Europeiska unionen av den 23 maj 2007 och rådets slutsatser av den 8 juli 2020 om EU:s prioriteringar för samarbetet med Europarådet 2020–2022,

— med beaktande av FN:s konvention mot korruption,

— med beaktande av FN:s internationella konvention om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering,

— med beaktande av Europarådets verktygslåda för medlemsstaterna *Respecting democracy, rule of law and human rights in the framework of the COVID-19 sanitary crisis* (”Respekten för demokratin, rättsstaten och de mänskliga rättigheterna i samband med covid-19-krisen”), av den 7 april 2020,

— med beaktande av interimsrapporten om de åtgärder som vidtagits i EU:s medlemsstater till följd av covid-19-krisen och deras inverkan på demokratin, rättsstaten och de grundläggande rättigheterna, vilken antogs av Venedigkommissionen vid dess 124:e plenarsession den 8 oktober 2020,

— med beaktande av partnerorganisationernas årsrapport för 2020 till Europarådets plattform för att främja skyddet av journalistiken och säkerheten för journalister,

— med beaktande av kommissionens motiverade förslag till rådets beslut av den 20 december 2017 om fastslående av att det finns en klar risk för att Republiken Polen allvarligt åsidosätter rättsstatsprincipen, utfärdat i enlighet med artikel 7.1 i fördraget om Europeiska unionen (COM(2017)0835),

— med beaktande av kommissionens meddelande av den 17 juli 2019 Att stärka rättsstatsprincipen inom unionen – En åtgärdsplan (COM(2019)0343),

— med beaktande av 2020 års resultattavla för rättskipningen i EU,

— med beaktande av yttrandet från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén av den 19 juni 2019 *Att ytterligare stärka rättsstatsprincipen inom unionen – Läget idag och vägar framåt*, i vilket det föreslås att det ska inrättas ett årligt forum för grundläggande rättigheter och rättsstatsprincipen,

— med beaktande av rapporten från Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs grupp för grundläggande rättigheter och rättsstatsprincipen från juni 2020 om den nationella utvecklingen ur civilsamhällets perspektiv (”National developments from a civil society perspective 2018-2019”),

— med beaktande av rapporten från EU:s byrå för grundläggande rättigheter om utmaningar för civilsamhällesorganisationer som arbetar med människorättsfrågor i EU (*Challenges facing civil society organisations working on human rights in the EU*), offentliggjord den 17 januari 2018, byråns bulletiner från 2020 om covid-19-pandemins konsekvenser för grundläggande rättigheter i EU samt dess andra rapporter, uppgifter och verktyg, i synnerhet Europeiska unionens informationssystem för grundläggande rättigheter (Efris),

— med beaktande av rapporten från EU:s byrå för grundläggande rättigheter av den 10 september 2020 *Antisemitism: Overview of antisemitic incidents recorded in the European Union* (”Antisemitism: översikt av antisemitiska incidenter som dokumenterats i Europeiska unionen”),

— med beaktande av Europeiska jämställdhetsinstitutets rapport av den 5 mars 2020 om den femte översynen av medlemsstaternas genomförande av handlingsplanen från Peking (”Beijing + 25: the fifth review of the implementation of the Beijing Platform for Action in the EU Member States”),

— med beaktande av slutsatserna från Europeiska unionens råd och medlemsstaterna, församlade i rådet, om att säkerställa respekt för rättsstatsprincipen av den 16 december 2014,

— med beaktande av EU:s jämställdhetsstrategi för 2020–2025, EU:s hbtqi-jämställdhetsstrategi för 2020–2025, EU-strategin för barnets rättigheter för 2021–2024 och strategin för rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2021–2030,

— med beaktande av EU:s handlingsplan mot rasism 2020–2025 och EU:s strategiska ram för romers jämlikhet, inkludering och deltagande,

— med beaktande av sin resolution av den 25 oktober 2016 med rekommendationer till kommissionen om inrättande av en EU-mekanism för demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter ([3]),

— med beaktande av sin resolution av den 1 mars 2018 om kommissionens beslut att aktivera artikel 7.1 i EU-fördraget i fråga om situationen i Polen ([4]),

— med beaktande av sin resolution av den 19 april 2018 om behovet av att inrätta ett instrument för europeiska värden till stöd för civilsamhällesorganisationer som på lokal och nationell nivå främjar grundläggande värden inom Europeiska unionen ([5]),

— med beaktande av sin resolution av den 19 april 2018 om skyddet för undersökande journalister i Europa: fallet med den slovakiske journalisten Ján Kuciak samt Martina Kušnírová ([6]),

— med beaktande av sin resolution av den 12 september 2018 om ett förslag med en begäran till rådet att enligt artikel 7.1 i fördraget om Europeiska unionen fastställa huruvida det finns en klar risk för att Ungern allvarligt åsidosätter unionens värden ([7]),

— med beaktande av resolution av den 13 november 2018 om rättsstatsprincipen i Rumänien ([8]),

— med beaktande av sin resolution av den 14 november 2018 om behovet av en övergripande EU-mekanism för skydd av demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter ([9]),

— med beaktande av sin resolution av den 13 februari 2019 om bakslag för kvinnors rättigheter och jämställdhet i EU ([10]),

— med beaktande av sin resolution av den 28 mars 2019 om situationen avseende rättsstaten och kampen mot korruption inom EU, särskilt i Malta och Slovakien ([11]),

— med beaktande av sin resolution av den 18 december 2019 om rättsstatssituationen i Malta efter de senaste avslöjandena kring mordet på Daphne Caruana Galizia ([12]),

— med beaktande av sin resolution av den 18 december 2019 om allmän diskriminering och hatpropaganda som drabbar hbti-personer samt ”hbti-fria zoner” ([13]),

— med beaktande av sin resolution av den 15 januari 2020 om mänskliga rättigheter och demokrati i världen och Europeiska unionens politik på området – årsrapport 2018 ([14]),

— med beaktande av sin resolution av den 16 januari 2020 om de pågående utfrågningarna inom ramen för artikel 7.1 i EU-fördraget: Polen och Ungern ([15]),

— med beaktande av sin resolution av den 17 april 2020 om en samordnad EU-insats mot covid-19-pandemin och dess konsekvenser ([16]),

---

([3]) EUT C 215, 19.6.2018, s. 162.
([4]) EUT C 129, 5.4.2019, s. 13.
([5]) EUT C 390, 18.11.2019, s. 117.
([6]) EUT C 390, 18.11.2019, s. 111.
([7]) EUT C 433, 23.12.2019, s. 66.
([8]) EUT C 363, 28.10.2020, s. 8.
([9]) EUT C 363, 28.10.2020, s. 45.
([10]) EUT C 449, 23.12.2020, s. 102.
([11]) EUT C 108, 26.3.2021, s. 107.
([12]) Antagna texter, P9_TA(2019)0103.
([13]) Antagna texter, P9_TA(2019)0101.
([14]) Antagna texter, P9_TA(2020)0007.
([15]) Antagna texter, P9_TA(2020)0014.
([16]) Antagna texter, P9_TA(2020)0054.

Torsdagen, 24 juni 2021

— med beaktande av sin resolution av den 19 juni 2020 om protesterna mot rasism till följd av George Floyds död ([17]),

— med beaktande av sin resolution av den 19 juni 2020 om återupptagandet av utredningen av Tjeckiens premiärminister för missbruk av EU-medel och potentiella intressekonflikter ([18]),

— med beaktande av sin resolution av den 17 september 2020 om förslaget till rådets beslut om fastslående av att det finns en klar risk för att Republiken Polen allvarligt åsidosätter rättsstatsprincipen ([19]),

— med beaktande av sin resolution av den 7 oktober 2020 om inrättande av en EU-mekanism för demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter ([20])

— med beaktande av sin resolution av den 8 oktober 2020 om rättsstaten och de grundläggande rättigheterna i Bulgarien ([21]),

— med beaktande av sin resolution av den 25 november 2020 om stärkandet av mediernas frihet: skyddet av journalister i Europa, hatpropaganda, desinformation och plattformarnas roll ([22]),

— med beaktande av sin resolution av den 26 november 2020 om situationen för de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen – årsrapport för 2018–2019 ([23]),

— med beaktande av sin resolution av den 17 december 2020 om den fleråriga budgetramen 2021–2027, det interinstitutionella avtalet, EU:s återhämtningsinstrument och förordningen om rättsstatsprincipen ([24]),

— med beaktande av sin resolution av den 11 mars 2021 om förklaringen om EU som en frihetszon för hbtqi-personer ([25]),

— med beaktande av sin resolution av den 25 mars 2021 om tillämpning av förordning (EU, Euratom) 2020/2092, den till rättsstaten kopplade villkorlighetsmekanismen ([26]),

— med beaktande av sin resolution av den 29 april 2021 om mordet på Daphne Caruana Galizia och rättsstatssituationen i Malta ([27]),

— med beaktande av sin bedömning av det europeiska mervärdet som åtföljde lagstiftningsinitiativbetänkandet om en EU-mekanism för demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter från oktober 2016,

— med beaktande av sin preliminära bedömning av det europeiska mervärdet av en EU-mekanism för demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter av den 23 april 2020,

— med beaktande av artikel 54 i arbetsordningen,

— med beaktande av yttrandena från budgetkontrollutskottet, utskottet för rättsliga frågor, utskottet för konstitutionella frågor och utskottet för framställningar,

— med beaktande av betänkandet från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor (A9-0199/2021), och av följande skäl:

([17]) Antagna texter, P9_TA(2020)0173.
([18]) Antagna texter, P9_TA(2020)0164.
([19]) Antagna texter, P9_TA(2020)0225.
([20]) Antagna texter, P9_TA(2020)0251.
([21]) Antagna texter, P9_TA(2020)0264.
([22]) Antagna texter, P9_TA(2020)0320.
([23]) Antagna texter, P9_TA(2020)0328.
([24]) Antagna texter, P9_TA(2020)0360.
([25]) Antagna texter, P9_TA(2021)0089.
([26]) Antagna texter, P9_TA(2021)0103.
([27]) Antagna texter, P9_TA(2021)0148.

A. Unionen bygger på de gemensamma värden som stadfästs i artikel 2 i EU-fördraget: respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och respekt för de mänskliga rättigheterna, inklusive rättigheter för personer som tillhör minoriteter – värden som är gemensamma för EU-medlemsstaterna och som kandidatländer måste följa för att få gå med i unionen. Demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter är ömsesidigt förstärkande värden. Om de undergrävs kan det uppstå ett systemhot mot unionen. Respekten för rättsstaten är bindande för unionen som en helhet och dess medlemsstater på alla förvaltningsnivåer, inklusive subnationella enheter.

B. Den årliga granskningscykeln för rättsstatsprincipen är ett välkommet komplement till de verktyg som finns tillgängliga för att upprätthålla de värden som fastställs i artikel 2 i EU-fördraget, eftersom den innebär att situationen i alla EU:s medlemsstater granskas utifrån fyra pelare med direkt inverkan på respekten för rättsstatsprincipen. Mekanismen är utformad som en årlig cykel som ska säkerställa rättsstatsprincipen och förhindra att problem uppstår eller förvärras.

C. Kommissionens första rapport om rättsstatsprincipen (2020 års rapport) har ett begränsat tillämpningsområde, eftersom den inte omfattar alla EU:s värden som fastställs i artikel 2 i EU-fördraget.

D. I och med Lissabonfördragets ikraftträdande integrerades stadgan i fördragen fullt ut, och den är därmed rättsligt bindande för EU:s institutioner, organ och byråer, liksom för medlemsstaterna i samband med tillämpning av EU-lagstiftningen. En verklig kultur av grundläggande rättigheter måste utvecklas, främjas och stärkas inte bara inom EU-institutionerna, utan också inom medlemsstaterna, framför allt då de tillämpar och genomför EU-lagstiftningen, både internt och i förbindelser med tredjeländer.

E. Även om 2020 års rapport ökar medvetenheten om oroväckande förhållanden innehåller den inte en tillräcklig bedömning av effektiviteten i de förändringar som genomförs av varje land, och inte heller några konkreta landsspecifika rekommendationer eller någon undersökning av hur väl ett land följer rättsstaten över tid, vilket skulle kunna äventyra dess avsedda förebyggande effekter.

F. Utan en effektiv uppföljning genom årlig övervakning kan det hända att 2020 års rapport inte förhindrar, upptäcker eller effektivt tar itu med de systemutmaningar och den tillbakagång för rättsstatsprincipen som har kunnat observeras i flera EU-medlemsstater under de senaste åren. Upprätthållandet av rättsstatsprincipen är en nödvändig förutsättning för efterlevnad av principen om sund ekonomisk förvaltning och för skyddet av unionens ekonomiska intressen.

G. Under de senaste åren har parlamentet i flera resolutioner påtalat allvarliga rättsstatsproblem i en rad medlemsstater ([28]).

H. Tillbakagången när det gäller rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna i vissa länder påverkar allvarligt det ömsesidiga förtroendet för funktionsdugligheten för området med frihet, säkerhet och rättvisa och hotar unionens mål, som fastställs i artikel 3 i EU-fördraget, vilket visas av åtskilliga fall där den europeiska arresteringsordern satts under press på grund av djupgående tvivel på rättssystemets oberoende.

I. Ombudsmannainstitutionerna och likabehandlingsorganen i medlemsstaterna spelar en avgörande roll för att slå vakt om de centrala rättsstatliga principerna, såsom transparens, ansvarsskyldighet och rättssäkerhet.

J. De nödåtgärder som vidtagits som svar på covid-19-pandemin har påverkat utövandet av EU-medborgarnas grundläggande rättigheter – såsom rätten till fri rörlighet, tillgång till rättvisa, tillgång till offentlig information, privatliv, föreningsfrihet och mötesfrihet – och har inverkat på systemet med demokratiska kontroller och motvikter. Det är därför helt avgörande att se till att det finns ändamålsenliga kontrollåtgärder i förhållande till regeringarnas åtgärder, till försvar av EU-medborgarnas rättigheter.

K. Flera medlemsstater har rasat i internationella rankningar av pressfrihet, och våldet mot journalister har ökat. Hoten mot mediefriheten inbegriper trakasserier och angrepp mot journalister, åsidosättande av deras rättsliga skydd samt övertagande av medier och åtgärder som motiveras av ekonomiska eller politiska syften i mediesektorn. Den oroande utvecklingen mot att urholka yttrandefriheten och pressfriheten ger fel signaler inom EU och för EU-kandidatländerna.

([28]) Se till exempel parlamentets resolutioner av den 1 mars 2018, 19 april 2018, 13 november 2018, 28 mars 2019, 18 december 2019, 19 juni 2020, 8 oktober 2020 och 29 april 2021.

L. Det är nödvändigt att förstärka och effektivisera de befintliga mekanismerna och utveckla en effektiv EU-mekanism för demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter för att se till att de fördragsstadgade principerna och värdena upprätthålls överallt i unionen.

M. Respekt för minoriteters rättigheter är ett av de politiska kriterier som ett kandidatland måste uppfylla vid anslutningen. Unionen har en viktig roll när det gäller att säkerställa respekt för nationella och språkliga minoriteter i kandidatländerna. Parlamentet har redan uppmanat kommissionen ([29]) att anta en gemensam ram med EU-minimistandarder för skydd av rättigheter för personer som tillhör minoriteter, väl förankrade i en rättslig ram som garanterar demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter i hela unionen.

I. ***2020 års rapport om rättsstatsprincipen: lärdomar för 2021***

1. Europaparlamentet välkomnar kommissionens första årliga rapport om rättsstatsprincipen. Parlamentet anser att det är av grundläggande vikt att bygga upp en europeisk struktur för övervakning och efterlevnadskontroll av rättsstaten i unionen. Parlamentet upprepar vikten av att i tid upptäcka risker och förhindra brott mot grundläggande rättigheter enligt rättsstaten i stället för att reagera i efterhand när sådana brott upprepas. Parlamentet uppmuntrar därför till vidareutveckling av detta nya verktyg.

2. Europaparlamentet gläder sig över att rättssystem, korruptionsbekämpningsramar, mediepluralism och vissa institutionella frågor som rör maktfördelning, inklusive i viss mån det medborgerliga utrymmet, ingår i kommissionens årliga genomgång av rättsstatssituationen i medlemsstaterna. Parlamentet efterlyser vidare att det i årsrapporterna tas med vissa viktiga delar av Venedigkommissionens förteckning över rättsstatskriterier från 2016, såsom rättsliga skyddsåtgärder för att förebygga godtycklighet och maktmissbruk från offentliga myndigheter, juristkårens oberoende och opartiskhet samt likhet inför lagen och icke-diskriminering. Parlamentet uppmuntrar kommissionen att också lyfta fram positiva tendenser i medlemsstaterna som skulle kunna tjäna som goda exempel för andra.

3. Europaparlamentet noterar med tillfredsställelse att rapporten innehåller landsspecifika kapitel. Parlamentet berömmer kommissionens insatser för att samarbeta med såväl nationella regeringar och parlament som det civila samhället och andra nationella aktörer i länderna. Parlamentet uppmuntrar kommissionen att bemöda sig mer om att fördjupa de landsspecifika analyserna, i syfte att bättre bedöma hur allvarliga utmaningarna för rättsstaten är. Parlamentet anser att kommissionen bör ägna mer tid åt sina landsbesök, inklusive på plats, för att kunna åstadkomma ett bredare samarbete och dialog med ländernas nationella myndigheter och civila samhälle. Parlamentet anser att kommissionen bör höja medvetenheten om dessa besök, för att främja en rättsstatskultur på nationell nivå.

4. Europaparlamentet gläder sig över att alla medlemsstater granskas enligt samma indikatorer och metod. Parlamentet betonar dock att presentationer av olika slags överträdelser även riskerar att trivialisera de allvarligaste överträdelserna av rättsstatsprincipen. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att nyansera sin rapportering genom att skilja mellan systemiska överträdelser av rättsstaten och enskilda, fristående överträdelser. Parlamentet betonar att den årliga rapporten om rättsstatsprincipen kan medföra fördelar av förebyggande karaktär. Det behövs en grundligare utvärdering för att bedöma om rapporten har haft en tillräcklig förebyggande effekt. Hur som helst är det uppenbart att så inte fallet när det gäller de medlemsstater som omfattas av förfarandet enligt artikel 7.1 i EU-fördraget. Parlamentet anser att 2020 års rapport skulle ha kunnat innehålla grundligare och mer transparenta bedömningar, och att det borde ha angetts om det var fråga om allvarliga brister, en risk för en allvarlig överträdelse eller en faktisk överträdelse av EU:s värden i var och en av de pelare som analyseras i landskapitlen. Dessa bedömningar är nödvändiga för att formulera slutsatser om läget för rättsstaten och för att identifiera uppföljningsåtgärder och korrigerande åtgärder och verktyg. Parlamentet efterlyser ett syntetiskt arbetssätt i framtida rapporter för att tydligt kunna identifiera var i alla medlemsstaterna de mest framträdande riskerna och problemen finns. Parlamentet uppmanar kommissionen att uppdatera sin metod i enlighet med detta och att utan onödigt dröjsmål informera parlamentet.

5. Europaparlamentet anser att 2020 års rapport är alltför deskriptiv och inte tillräckligt analytisk. Parlamentet uppmanar kommissionen att göra framtida rapporter mer analytiska. Parlamentet anser det nödvändigt att framtida rapporter innehåller landsspecifika rekommendationer om hur man tar itu med konstaterade problem eller åtgärdar överträdelser. Rapporterna bör också, om så är lämpligt, innehålla tidsfrister för genomförandet och de riktmärken som ska följas upp. Parlamentet uppmanar kommissionen att i rapporterna ta med indikationer på uppföljningen av dess rekommendationer och korrigerande åtgärder.

([29]) Resolution av den 13 november 2018 om minimistandarder för minoriteter i EU (EUT C 363, 28.10.2020, s. 13).

6. Europaparlamentet är oroat över de spridningseffekter som urholkningen av mediernas frihet får på andra områden som analyseras i rapporten. Parlamentet anser att smutskastningskampanjer mot akademiker, journalister, domare, jurister, civilsamhällesorganisationer och aktivister, i synnerhet strategiska rättegångar mot allmänhetens deltagande, syftar till att begränsa deras oberoende och handlingsförmåga och därigenom har avskräckande effekter.

7. Europaparlamentet efterlyser därför en mer integrerad analys av sambandet mellan de fyra pelarna i rapporten och av frågan om hur kombinerade brister kan utgöra systematiska överträdelser av rättsstaten eller risker för sådana, och vill ha signaler om huruvida dessa påverkar eller riskerar att påverka unionens ekonomiska intressen.

8. Europaparlamentet anser att de årliga rapporterna bör identifiera övergripande trender på EU-nivå. Parlamentet anser att det saknas ett EU-perspektiv i 2020 års rapport. Kommissionen uppmanas att identifiera fall där vissa åtgärder eller viss praxis som undergräver rättsstatsprincipen, mediernas frihet, kontroller och motvikter eller korruptionsbekämpning i en medlemsstat blir modeller för andra, eller där denna praxis är så allvarlig och omfattande att den kan påverka unionen som helhet. Parlamentet uppmanar kommissionen att bedöma hur sådana angrepp äventyrar kvaliteten på demokratin i unionen. Parlamentet ser gärna att rapporternas analyser prioriterar dessa trender, inklusive de nationella författningsdomstolarnas tilltagande utmaningar av EU:s rättsliga struktur, så att de kan ligga till grund för avhjälpande åtgärder på EU-nivå. Parlamentet uppmanar kommissionen att tydligt påvisa systematiska kampanjer för desinformation och utländsk inblandning med syftet att undergräva allmänhetens förtroende för statliga institutioner och oberoende medier och samtidigt pressa medlemsstaterna i riktning mot styrningsstrukturer i auktoritär stil.

9. Europaparlamentet beklagar att inte alla frågor som rör rättsstaten behandlades tillräckligt detaljerat i årsrapporten för 2020. Parlamentet uppmanar kommissionen att utveckla sin landsspecifika expertis och kapacitet för att reagera mer skyndsamt på negativ utveckling i medlemsstaterna. Kommissionen uppmanas att ägna tillräckliga resurser åt att övervaka och verkställa rättsstatens principer i EU.

10. Europaparlamentet betonar att medlemsstaternas lagar, iakttagande av rättsstatsprincipen, maktfördelningssystem och demokratiska institutioner samt oberoendet för dessa måste fungera inte bara de jure utan även de facto.

Rättssystem

11. Europaparlamentet välkomnar övervakningen av oberoendet, kvaliteten och effektiviteten när det gäller medlemsstaternas rättssystem, inklusive de nationella åklagarmyndigheterna och deras kapacitet att tillhandahålla ändamålsenligt rättsligt skydd för att säkerställa efterlevnad av EU-lagstiftningen. Parlamentet anser också att frågan om huruvida det finns gynnsamma förutsättningar för tillgång till rättslig prövning för alla, inklusive på EU-nivå, och de insatser och resurser som ägnas åt att säkerställa tillgång till rättslig prövning, bör övervakas. Parlamentet är bekymrat över bristen på en direkt klagomåls- och prövningsmekanism som EU-medborgarna kan tillgripa för att försvara sina rättigheter enligt stadgan. Rapporterna bör inte bara ge en statisk årlig ögonblicksbild, utan också innehålla all relevant information i landskapitlen om läget för rättsstaten och om relevanta tidigare händelser och det politiska sammanhang där ny utveckling sker, i syfte att möjliggöra en korrekt, dynamisk och heltäckande bedömning av rättssystemens oberoende de jure och de facto, inbegripet oberoendet för advokater och jurister, och rapporterna bör omfatta en längre tidsperiod än den tidigare på tolv månader. Parlamentet framhåller att lämpliga normer för rättsstatlighet bör tillförsäkras EU-medborgare och personer som är bosatta inom EU, i samband med att de utövar sin rätt till fri rörlighet inom EU. Parlamentet betonar att en effektiv tillgång till rättslig prövning för alla medborgare är en hörnsten i rättsstatsprincipen som på grund av deras sårbarhet särskilt måste garanteras säsongsarbetare och gränsarbetare när dessa förvärvsarbetar i en annan medlemsstat.

12. Europaparlamentet betonar att ändamålsenliga, oberoende och effektiva rättssystem är avgörande för att upprätthålla rättsstatsprincipen. Parlamentet påminner om att unionens rättsliga struktur innefattar de nationella rättssystemen. Parlamentet understryker att rättssystemet och domarna, för att skydda EU-medborgarnas grundläggande rättigheter och friheter, måste vara oberoende och alltså skyddas mot alla direkta eller indirekta former av press, hot eller inblandning från alla håll, däribland från politiska myndigheter. Parlamentet gläder sig åt att de rättsliga organens sammansättning och utnämningsmetoder också har tagits med bland indikatorerna på rättsväsendets oberoende, utöver mekanismerna för anställningstiden och grunderna för avslag och entledigande, karriäravancemang, disciplinförfaranden och sanktioner. Parlamentet betonar att övervakningen av dessa parametrar måste ske ständigt och vara en del av en heltäckande bedömning av alla kontroller och motvikter, och att man samtidigt måste avstå från att fokusera bara på ett begränsat antal parametrar när man kontrollerar om rättsväsendet i medlemsstaterna verkligen är oberoende.

13. Europaparlamentet noterar att 2020 års rapport med rätta tar upp behovet av att digitalisera rättsliga förfaranden och utbildningen för domare. Parlamentet påminner om att det fortfarande finns betydande skillnader mellan medlemsstaterna när det gäller deltagandet i utbildning för juridiska yrken. Parlamentet beklagar att utbildning för advokater inte tas upp i rapporten.

14. Europaparlamentet är oroat över att oberoendet för vissa medlemsstaters rättssystem kraftigt har försämrats och över den ökande och flagranta bristen på efterlevnad av EU-lagstiftningen, däribland EU-domstolens domar. Parlamentet noterar att rättsväsendets oberoende fortsätter att vara ett allvarligt problem i vissa medlemsstater, vilket framgår av vissa landskapitel. Kommissionen uppmanas att tydligt bedöma och lyfta fram sådana brister och andra förhållanden som anses utgöra en klar risk för att rättsstatsprincipen allvarligt åsidosätts. Parlamentet är djupt oroat av att kommissionen inte kunnat reagera skyndsamt och med lagliga medel på de allvarliga risker för rättsstaten som identifierats i landskapitlen, framför allt när dessa allvarliga risker har lett till faktiska överträdelser av rättsstatsprincipen. Parlamentet uppmanar kommissionen att tillhandahålla en meningsfull, enkel och tydlig bedömning av de olika nationella rättssystemen och att belysa var bästa praxis för jämförbara system skulle kunna tillämpas och hur liknande brister skulle kunna åtgärdas.

15. Europaparlamentet framhåller att kommissionen, i enlighet med artikel 17.1 i EU-fördraget, ska säkerställa tillämpningen av fördragen och sekundärlagstiftningen, inklusive i fall där risker för allvarliga överträdelser av de värden som fastställs i artikel 2 i EU-fördraget, och som identifieras i landskapitlen, har förverkligats i praktiken efter att 2020 års rapport offentliggjordes.

16. Europaparlamentet fördömer de politiska påtryckningar som används i Ungern och Polen för att hindra nationella domstolar från att inleda ett förfarande om förhandsavgörande vid EU-domstolen i enlighet med artikel 267 i EUF-fördraget, vilket har till syfte att förhindra nationella domare från att ställa frågor till EU-domstolen när det gäller rättsväsendets oberoende. Parlamentet anser att detta bruk går emot fördragen och EU-domstolens etablerade tolkning av de relevanta bestämmelserna. Parlamentet är bestört över den tilltagande och avsiktliga bristen på efterlevnad av EU-domstolens avgöranden. Denna olagliga utveckling utgör ett systemhot mot enhetligheten och konsekvensen i EU-rätten och mot unionens själva funktionssätt. Parlamentet uppmanar kommissionen att i dess framtida rapporter ta med detaljerade uppgifter om hur väl medlemsstaterna efterlever EU-domstolens avgöranden. Parlamentet anser därför att man vid bedömningen, i de framtida årliga rapporterna, bör betrakta bristande efterlevnad av EU-domstolens avgöranden som allvarliga överträdelser. Parlamentet vädjar till kommissionen att säkerställa omedelbara och adekvata rättsliga svarsåtgärder såsom talan enligt artikel 260 i EUF-fördraget, vid vägranden att genomföra och respektera EU-domstolens avgöranden. Parlamentet uppmanar kommissionen att noga övervaka vad nationella domstolar beslutar angående EU-rättens företräde över nationella konstitutionella normer och inleda överträdelseförfaranden mot medlemsstater som konsekvent bryter mot denna princip. Parlamentet beklagar dessutom djupt att Polens premiärminister har begärt att den polska författningsdomstolen ska slå fast att de nationella konstitutionella bestämmelserna har företräde framför EU-lagstiftningen.

17. Europaparlamentet noterar att de långsamma civilrättsliga, straffrättsliga och administrativa rättsliga domstolsförfarandena utgör en stor fara, inte minst för respekten för rättsstatsprincipen. Parlamentet uppmanar kommissionen att i sina framtida rapporter inkludera en bedömning av fängelseförhållanden, eftersläpningar i domstolar samt hur länge rättegångar i genomsnitt varar i varje medlemsstat.

Regelverk för korruptionsbekämpning

18. Europaparlamentet välkomnar att det i varje landskapitel finns ett särskilt kapitel om insatserna mot korruption, då systemkorruption undergräver både rättsstatens funktion och EU-medborgarnas tillit till de beslut som tas av myndigheter, tjänstepersoner och rättsväsende. Parlamentet understryker att korruption, genom att förhindra att offentliga medel går till de avsedda offentliga användningsområdena, minskar de offentliga tjänsternas omfattning och kvalitet och därmed även undergräver de grundläggande rättigheterna. Även om förekomsten av nationella strategier, policyer och strategier mot korruption kan betraktas som framsteg, är genomförandet av dem och deras påföljande effektivitet på plats något avgörande för rättsstaten som därför också måste bedömas. Parlamentet understryker att ramarna för korruptionsbekämpning bör omfatta områden såsom etiska regler, medvetandehöjande åtgärder, regler om redovisning av tillgångar, oförenligheter och intressekonflikter, offentlig upphandling, interna kontrollmekanismer, regler om lobbyverksamhet och svängdörrsproblematik. Medlemsstaterna och institutionerna uppmanas att ta fram effektiva verktyg för att förebygga, upptäcka, stoppa och bestraffa fall av korruption och bedrägeri, samt mekanismer för att återkräva vinsten från dessa fall, särskilt genom att regelbundet kontrollera hur offentliga medel, från både EU och medlemsstaterna, används. I 2020 års rapport saknas det fortfarande i allt väsentligt en bedömning av om regelverket för korruption klarar av att hantera korruptionsrelaterade risker inom offentlig upphandling.

19. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att fokusera mer på missbruk av EU-medel, särskilt med tanke på förordningen om villkorlighet i samband med rättsstatsprincipen, och att granska utredningsmyndigheterna och de allmänna åklagarmyndigheterna i varje medlemsstat så att de fungerar korrekt när det gäller att utreda och lagföra bedrägerier, däribland skattebedrägerier, korruption eller andra överträdelser av EU-lagstiftningen i fråga om

genomförandet av EU:s budget eller skyddet av unionens ekonomiska intressen. Parlamentet uttrycker sin oro över den potentiellt ökande risken för att unionens budget missbrukas som ett sätt att försvaga rättsstatsprincipen i vissa medlemsstater.

20. Europaparlamentet är mycket bekymrat över det växande hot som orsakas av korruptionsrelaterade brott. Parlamentet uppmanar kommissionen att där så är nödvändigt uppdatera och förbättra unionens lagstiftning mot korruption, och då använda sig av slutsatserna i rapporten för att bättre reagera på de brister som identifieras, och att anta lämpliga politiska åtgärder för att bekämpa den rättsliga korruptionen i medlemsstaterna. Parlamentet understryker att den växande korruptionen riskerar att hota sammanhållningen i unionens rättsordning, effektiviteten i EU:s gemensamma politik, skyddet av grundläggande rättigheter, EU:s internationella trovärdighet och funktionen av EU:s inre marknad, där respekten för rättsstatsprincipen spelar en avgörande roll. Kommissionen uppmanas att beskriva bästa praxis, identifiera områden som är särskilt känsliga för korruption och ta fram landsspecifika rekommendationer för förbättringar, samt att använda denna kunskap för att uppdatera och förbättra unionens regelverk för korruptionsbekämpning.

21. Europaparlamentet påminner om visselblåsarnas roll när det gäller att bekämpa organiserad brottslighet, korruption och penningtvätt.

22. Europaparlamentet varnar för att avsaknaden av enhetlig, uppdaterad och konsoliderad statistik i alla medlemsstater, tillsammans med utmaningarna i förbindelse med insamlingen av uppgifter om mottagarna av stöd från EU-program, hindrar bedömningen och jämförelsen av uppgifter om utredningen och lagföringen av korruptionsbrott. Parlamentet uppmanar därför kommissionen att stödja och främja en unionsomfattande harmonisering av definitionerna av sådana brott samt säkerställa en bättre användning av befintliga dataset och metoder för att utveckla nya dataset i syfte att ta fram jämförbara uppgifter i hela EU om behandlingen av korruptionsfall. Parlamentet betonar vikten av att stödja och stärka samarbetet mellan EU-institutionerna, medlemsstaterna, Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och Europeiska åklagarmyndigheten i kampen mot korruption. Parlamentet anser att kampen mot korruption inte bara kräver ett starkt mandat, utan också en större budget, mer resurser och alla former av stöd som ovannämnda institutioner och organ behöver.

Yttrandefrihet: mediernas frihet och mångfald, konstnärlig frihet och akademisk frihet

23. Europaparlamentet välkomnar införandet i rapporten av ett särskilt kapitel om övervakning av mediefriheten och mediepluralismen. Parlamentet välkomnar i synnerhet tonvikten på journalisters säkerhetssituation. Kommissionen uppmanas med kraft att göra en bedömning av effektiviteten och ändamålsenligheten i de nationella systemen för skydd av mediernas frihet och mångfald. Parlamentet betonar att det är viktigt att bedöma och övervaka situationen för medierna i medlemsstaterna, särskilt genom att utreda åtgärder som vidtagits av någon regering för att tysta kritiska medier och/eller undergräva frihet och mångfald, i syfte att undanröja risken att informationen i ännu högre grad samlas i händerna på några få, vilket skulle kunna hindra spridningen av fri och oberoende information.

24. Europaparlamentet beklagar djupt att det saknas en bedömning av den offentliga och privata mediesektorn på nationell nivå och av denna sektors oberoende, de jure och de facto, gentemot nationella myndigheter, politiska partier eller andra aktörer. Likaså beklagar parlamentet djupt att det inte har gjorts en bedömning av potentiella intressekonflikter och av mediekoncentrationen och insynen i medieägandet. Parlamentet framhåller behovet att säkerställa ekonomiskt oberoende och förutsättningar för privata medieoperatörers hållbara verksamhet, i syfte att undvika politiska ingripanden i medierna. Parlamentet betonar public service-mediernas oersättliga roll och betonar att det är av avgörande betydelse att deras oberoende och frihet från politisk inblandning säkerställs och upprätthålls. Parlamentet beklagar djupt att det inte finns någon bedömning av oberoendet, de jure och de facto, hos de nationella tillsynsmyndigheterna för medier. Parlamentet anser att ett korrekt genomförande av artikel 30 i direktivet om audiovisuella medietjänster från 2018 ([30]) bör övervakas noga, och att det, när det är befogat, bör inledas överträdelseförfaranden kort efter denna process. Parlamentet uppmanar här kommissionen att utreda försök att hota och förtala journalister, i synnerhet från public service-företag, inklusive direkta angrepp mot utländska journalister som utmålas som samhällsfiender på grund av sina undersökande reportage.

25. Europaparlamentet är bekymrat över att mediernas frihet och mångfald har försämrats alltmer i vissa medlemsstater sedan offentliggörandet av 2020 års rapport. Parlamentet uttrycker djup oro över de fysiska, psykiska och ekonomiska hot, övergrepp, brott och dödliga attacker som riktas mot journalister och mediearbetare i unionen på grund av deras verksamhet, och påminner om att denna form av angrepp ofta leder till självcensur. Kommissionen uppmanas att i landskapitlen i framtida rapporter ta med en översikt av attackerna mot journalister runtom i unionen, med särskild tonvikt på mord på journalister. Kommissionen uppmanas också att ange de efterföljande brottsutredningarnas och straffrättsliga förfarandenas faktiska oberoende från politisk inblandning, och de svarsåtgärder som medlemsstaterna vidtagit i detta avseende.

([30]) EUT L 303, 28.11.2018, s. 69.

26. Europaparlamentet konstaterar med oro att hoten mot mediefriheten hänger nära samman med undergrävandet av den konstnärliga friheten och den akademiska friheten. Parlamentet begär därför att denna pelare utvidgas till att omfatta alla aspekter av yttrandefriheten, inklusive kampen mot hatpropaganda, och att titeln på pelaren anpassas därefter.

27. Europaparlamentet uttrycker oro över att regeringar och mäktiga privatpersoner använder sig av juridiska åtgärder för att tysta kritiker, till exempel strategiska rättegångar mot allmänhetens deltagande (SLAPP) eller lagar som inskränker rätten till yttrandefrihet på ett sätt som är oförenligt med enskilda individers grundläggande rättigheter. Medlemsstaterna uppmanas att lagstifta för att erbjuda skydd för journalister mot sådana metoder. Parlamentet uppmanar kommissionen att föreslå EU-lagstiftning mot strategiska rättegångar mot allmänhetens deltagande för att skydda journalister från ogrundade stämningar.

28. Europaparlamentet observerar att försämringen av mediernas frihet håller på att leda till ökad svartmålning och utpekande av minoriteter, ofta från regeringsnivå, exempelvis mot hbti-personer, migranter och flyktingar, vilket leder till ökad hatpropaganda mot dessa grupper och censurering av medierna. Parlamentet uppmanar kommissionen att i framtida rapporter bedöma hur hatbrott och hatpropaganda påverkar diskriminering.

Andra institutionella frågor som rör kontroller och motvikter, inbegripet skyddet av ett möjliggörande medborgerligt utrymme

29. Europaparlamentet välkomnar rapportens pelare om kontroller och motvikter och dess granskning av de undantagsåtgärder som vidtagits för att bekämpa covid-19-pandemin. Parlamentet påminner om att regeringarna behöver vidta nödåtgärder som respekterar rättsstatliga principer, grundläggande rättigheter och demokratisk ansvarsskyldighet för att bekämpa pandemin, och sådana åtgärder bör vara hörnstenen i alla insatser för att stävja spridningen av covid-19. Befogenheter i nödlägen kräver ytterligare granskning för att de inte ska användas som förevändning för att ändra maktbalansen mer permanent. Parlamentet är bestört över att covid-19-akutåtgärder används som förevändning för att snabbt få igenom diskriminerande lagstiftning. Kommissionen uppmanas att fortsätta sin övervakning av undantagsåtgärder för att säkerställa att lagar bereds och antas i god tid och på ett öppet sätt, så att de är nödvändiga, proportionella, socialt rättvisa och tidsbegränsade och så att tillgången till rättslig prövning inte påverkas i oproportionell utsträckning av stängningen av domstolarna. Parlamentet understryker i detta sammanhang betydelsen av parlamentarisk kontroll och samråd med det civila samhället. Kommissionen uppmanas att fortsätta att aktivt övervaka det gradvisa upphävandet av åtgärderna. Parlamentet uppmuntrar kommissionen att se till att medlemsstaterna respekterar, skyddar och upprätthåller EU-medborgarnas rättigheter under och efter covid-19-pandemin.

30. Europaparlamentet påminner om vikten av oberoende nationella människorättsinstitutioner och ombudsmannaorganisationer, i full överensstämmelse med Parisprinciperna, samt jämställdhetsorgan för att bevara EU-medborgarnas rättigheter och kunna försvara rättsstaten på nationell, regional och lokal nivå. Parlamentet är djupt bekymrat över de senaste försöken i Polen att undergräva den nationella ombudsmannens oberoende gentemot den verkställande makten. Parlamentet välkomnar hänvisningen till ombudsmannainstitutionernas roll i 2020 års rapport. Parlamentet uppmanar kommissionen att under nästa årliga cykel vara mer uppmärksam på nationella ombudsmäns och likebehandlingsorgans verksamhet genom att se närmare på hur de fungerar, deras grad av oberoende och deras reella bidrag för att se till att lämpliga skyddsåtgärder är på plats. Parlamentet betonar särskilt att oberoendet för vissa medlemsstaters likabehandlingsorgan har minskat sedan 2020 års rapport offentliggjordes, vilket utgör ett direkt hot mot medborgares grundläggande rättigheter. Parlamentet upprepar sin oro över det alltmer krympande utrymmet för det oberoende civila samhället i vissa medlemsstater, särskilt för kvinnors rättigheter, minoriteter och människorättsförsvarare, inbegripet kriminalisering av verksamhet, orimliga administrativa bördor, begränsningar i tillgången till finansiering, minskat ekonomiskt stöd för opinionsbildning samt begränsningar av mötes- och organisationsfriheten.

31. Europaparlamentet understryker hur viktigt det är med ett sunt medborgerligt utrymme för att främja och övervaka EU:s värden och ställa regeringar till svars när det gäller deras efterlevnad av dessa värden och för att motverka urholkningen av rättsstaten och främja en rättsstatskultur. Parlamentet uppmanar kommissionen att fördjupa sin granskning av det medborgerliga utrymmet i sin rapport för 2021. Parlamentet anser det vara positivt att undersöka definitionen av tydliga riktmärken för ett möjliggörande medborgerligt utrymme för att ytterligare stärka detta analysområde på lång sikt, vilket bland annat inbegriper en rättslig miljö som är gynnsam för utövandet av medborgerliga rättigheter, en ram för samhällsorganisationers ekonomiska bärkraft och hållbarhet, inklusive frågan om statligt organiserade icke-statliga organisationer (GONGO), tillgång till och deltagande i beslutsfattande, rätten till information, säkra utrymmen, inbegripet vad gäller förekomsten av och reaktioner på verbala och fysiska angrepp, smutskastningskampanjer och juridiska, administrativa och finansiella trakasserier, bland annat genom strategiska rättegångar mot allmänhetens deltagande (SLAPP), den förlamande effekt dessa får och de långsiktiga konsekvenserna för ett aktivt medborgarskap i landet. Parlamentet upprepar att EU:s institutioner bör upprätthålla en öppen, synlig och regelbunden

dialog med intresseorganisationerna och civilsamhället. Parlamentet uppmanar kommissionen att i framtida rapporter bedöma om EU-medborgares utövande av politiska rättigheter garanteras i alla medlemsstater.

32. Europaparlamentet beklagar att Ungern har underlåtit att efterleva en dom från EU-domstolen avseende de olagliga restriktioner som införts på civilsamhällesorganisationers mottagande av finansiering från personer med hemvist utanför Ungern. Denna underlåtelse utgör i sig själv en allvarlig överträdelse av rättsstatsprincipen, och har inneburit att det civila samhället i landet har fått se sitt utrymme krympa ännu mer. Parlamentet uppmanar kraftfullt kommissionen att omgående hänvisa Ungern till EU-domstolen och begära avskräckande ekonomiska sanktioner i enlighet med artikel 260 i EUF-fördraget. Parlamentet noterar med oro att allt fler medlemsstater är i färd med att anta lagstiftning som allvarligt begränsar civilsamhällesorganisationers förenings- och yttrandefrihet och därigenom bidrar till ett minskat utrymme för det civila samhället.

33. Europaparlamentet beklagar att rapporten inte tydligt erkänner den medvetna process att undertrycka demokratin och rättsstaten som drivs av nationella myndigheter i vissa av EU:s medlemsstater och det efterföljande och gradvisa inrättandet av (semi)autokratiska regimer, som bygger på ett gradvist tillintetgörande av alla kontroller och motvikter. Parlamentet uppmanar kommissionen att erkänna och beakta de många och officiella årliga rapporter och index av respekterade och etablerade organisationer som mäter medlemsstaternas uppfyllande av demokrati, rättsstatlighet och mänskliga rättigheter över tid.

Rapportens räckvidd – de områden som saknas

34. Europaparlamentet beklagar att 2020 års rapport inte fullt ut omfattar de värden i artikel 2 i EU-fördraget som avser demokrati och grundläggande rättigheter och som omedelbart påverkas när länder börjar tumma på rättsstatsprincipen.

35. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att inkludera landskapitel för alla kandidatländer och potentiella kandidatländer för EU-medlemskap och en djuplodande analys av deras rättssystem, regelverk för korruptionsbekämpning, situation när det gäller mediefrihet och mediepluralism och institutionella kontroller och motvikter.

36. Europaparlamentet betonar på nytt den inneboende kopplingen mellan rättsstatlighet, demokrati och grundläggande rättigheter och behovet att öka medvetenheten om de värden som nämns i artikel 2 i EU-fördraget och stadgan. Parlamentet uppmanar kommissionen att överväga att i framtida rapporter inkludera tillämpningen av alla rättigheter som garanteras genom stadgan. Parlamentet betonar att varje åtgärd som vidtas av en medlemsstat inom unionsrättens tillämpningsområde måste vara förenlig med rättigheterna och principerna i stadgan. Parlamentet insisterar därför på att behålla kopplingen mellan upprätthållandet av rättsstaten och likhet inför lagen, rätten till ett effektivt rättsmedel inför en oberoende och opartisk domstol, rätten till en rättvis rättegång och rätten att få rådgivning, försvaras eller företrädas och rätten till oberoende rättshjälp för dem som saknar tillräckliga medel samt rätten till god förvaltning enligt artikel 41 i stadgan.

37. Europaparlamentet fördömer starkt att EU-lagstiftning och internationell lagstiftning inte respekteras fullt ut i vissa medlemsstater, till exempel när det gäller antidiskriminering eller asyl, vilket bland annat framgår av Ungerns underlåtelse att efterleva flera domar från EU-domstolen och Europadomstolen beträffande tillgång till asylförfarandet, inklusive automatiska och olagliga frihetsberövanden och undanhållande av mat, vilket kränker migranters och asylsökandes rätt att ansöka om internationellt skydd.

38. Europaparlamentet betonar sin oro över att människor i utsatta situationer, inbegripet personer med funktionsnedsättning, barn, religiösa minoriteter, särskilt i tider av ökande antisemitism och islamofobi i Europa, romer och andra personer som tillhör etniska och språkliga minoriteter, migranter, asylsökande, flyktingar, hbtqi+-personer och äldre personer samt kvinnor fortfarande inte får sina rättigheter respekterade fullt ut i hela unionen, vilket strider mot artikel 2 i EU-fördraget. Parlamentet betonar den uppenbara kopplingen mellan urholkade rättsstatliga principer och kränkningar av de grundläggande rättigheterna och minoriteters rättigheter i de berörda medlemsstaterna. Kommissionen uppmanas att granska de återkommande kränkningarna av demokratin och grundläggande rättigheter överallt i unionen, inklusive angrepp på personer i utsatta situationer.

39. Europaparlamentet välkomnar kommissionens tillkännagivande av sin strategi för att stärka tillämpningen av stadgan. Om man varje år fokuserar på ett på förhand bestämt ämne skulle det inte vara möjligt att belysa andra allvarliga kränkningar av stadgan som sker ett visst år. Parlamentet anser att en sådan årlig översyn bör ge underlag för en heltäckande övervakningsmekanism och att dess metod, cykel och tillämpningsområde därför bör anpassas efter de årliga rapporterna. Parlamentet uttrycker beklagande och oro över kommissionens tveksamhet inför att inleda förfaranden om överträdelse vid brott mot stadgan.

40. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att utarbeta årliga rapporter om demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter, inbegripet jämlikhet och rättigheter för personer som tillhör en minoritet.

41. Europaparlamentet påpekar att unionens årliga rapporteringsmekanism bör befästa och ersätta befintliga instrument, i syfte att undvika dubbelarbete, särskilt den årliga rapporten om rättsstatsprincipen, kommissionens ram för rättsstatsprincipen, kommissionens årsrapport om tillämpning av stadgan, rådets rättsstatsdialog och samarbets- och kontrollmekanismen, och samtidigt säkerställa ökad komplementförmåga och överensstämmelse med andra tillgängliga verktyg, till exempel förfaranden enligt artikel 7 i EU-fördraget, överträdelseförfaranden och budgetvillkor. Parlamentet anser att de tre institutionerna bör använda slutsatserna från den årliga övervakningscykeln i sin bedömning i syfte att utlösa artikel 7 i EU-fördraget och budgetvillkor. Parlamentet betonar att rollerna och befogenheterna för var och en av de tre institutionerna måste respekteras. Parlamentet förbinder sig att föra samman sitt årliga arbete med rapporter om rättsstatsprincipen och rapporter om de grundläggande rättigheterna i en bred årlig övervakningscykel på grundval av artikel 2 i EU-fördraget, och att börja arbeta på den omedelbart efter det att kommissionen har offentliggjort sin rapport om rättsstatsprincipen.

42. Europaparlamentet efterlyser en utvärdering för att fastställa huruvida tillämpningsområdet för icke-diskrimineringsklausulen i stadgan är tillräckligt brett för att göra upprätthållandet av rättsstatsprincipen i medlemsstaterna och unionen förenligt med artikel 14 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, och vilka ytterligare åtgärder EU-institutionerna kan vidta för att se till att den tillämpas på rätt sätt. Parlamentet påminner om att stadgan tillämpas av rättsliga myndigheter endast när de tillämpar EU-lagstiftningen, men att det för att främja en gemensam rättsstatskultur är viktigt att de rättigheter som fastställs i stadgan alltid beaktas i förfarandena. Parlamentet uppmanar därför kommissionen att även överväga utbildningsmoduler inriktade på stadgan för domare och rättstillämpare.

Rapportens källor och metoder

43. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att stärka den regelbundna, inkluderande och strukturerade dialogen med regeringar och nationella parlament, icke-statliga organisationer, nationella människorättsinstitutioner, ombudsmannaorganisationer och jämställdhetsorgan, yrkesorganisationer och andra berörda parter. Parlamentet uppmanar dessutom kommissionen att fortsätta att möjliggöra både offentlig och konfidentiell rapportering, i syfte att skydda och stödja människorättsförsvarare och sakkunniga på rättsstaten som riskerar rättegångar som syftar till att tysta dem, förföljelse eller trakasserier av nationella myndigheter eller deras ombud. Parlamentet välkomnar att 24 medlemsstater öppet offentliggjorde sina bidrag till 2020 års rapport, men beklagar att tre medlemsstater vägrade att göra det. Parlamentet efterlyser full insyn i processen och begär att alla medlemsstaters bidrag offentliggörs. Parlamentet anser att civilsamhällesorganisationer bör delta aktivt i alla granskningscykelns faser.

44. Europaparlamentet beklagar att kommissionen inte rådfrågade berörda parter, inbegripet parlamentet, om utformningen av metoden och förberedelseförfarandet för 2020 års rapport, och att den inte heller ville ha synpunkter om genomförbarheten.

45. Europaparlamentet påminner om att kommissionen måste beakta relevant information från relevanta källor och erkända institutioner. Parlamentet påminner om att uppgifter från relevanta internationella organ, såsom de under ledning av FN, OSSE och Europarådet, är av avgörande betydelse för bedömningen av situationen i medlemsstaterna. Parlamentet anser att Efris är en källa till information i detta avseende. Parlamentet uppmanar kommissionen att bjuda in EU:s byrå för grundläggande rättigheter för att ge råd om metoder och genomföra riktad komparativ forskning för att fylla luckorna och tillföra detaljerad information på viktiga områden i rapporten om rättsstatsprincipen. Parlamentet betonar behovet att i rapporten om rättsstatsprincipen involvera en panel av oberoende experter i samarbete med EU:s byrå för grundläggande rättigheter och Venedigkommissionen, i syfte att kartlägga den viktigaste positiva och negativa utvecklingen i varje medlemsstat.

46. Europaparlamentet betonar att det civila samhället är en viktig partner när det gäller att identifiera kränkningar av rättsstatsprincipen och främja demokrati och grundläggande rättigheter. Parlamentet anser bestämt att kommissionen bör inleda en formell och kontinuerlig dialog med representanter för det civila samhället om dessa frågor och se till att de på ett meningsfullt sätt deltar i utarbetandet av den årliga rapporten om rättsstatsprincipen. Parlamentet betonar i detta sammanhang, på grundval av icke-statliga organisationers erfarenheter från 2020 års cykel, att tematiskt strukturerade samråd inom ramen för diskussioner om rättsstaten skulle öka förfarandets effektivitet och antalet värdefulla synpunkter från civilsamhället. Parlamentet betonar att frågeformulären för samråd bör göra det möjligt för berörda parter att rapportera in aspekter som ligger utanför det tillämpningsområde som kommissionen planerat, vilket skulle kunna bidra till att ytterligare bedöma huruvida de författningsmässiga arrangemangen tillhandahåller effektiva mekanismer för att begränsa utövandet av maktbefogenheter.

47. Europaparlamentet anser att tidsfristerna för samråd med det civila samhället ofta kan anses vara för korta och att de bör vara lämpligt anpassade och flexibla för att möjliggöra ett fullständigt och omfattande inhämtande av synpunkter. Parlamentet påpekar att detta har gjort det svårare för berörda parter, särskilt civilsamhällesorganisationer, att förbereda och

planera sina bidrag samt den inhemska medvetandehöjande verksamhet som de avser att ägna sig åt inför framläggandet av rapporten. Parlamentet konstaterar att bidragen försvagas om samråd anordnas före det årliga offentliggörandet av offentlig statistik. Parlamentet uppmanar kommissionen att tillåta flerspråkiga bidrag. Parlamentet föreslår att ramen för berörda parters bidrag ska bli mer förutsägbar och mindre strikt. Parlamentet noterar dock att samrådet kan förbättras genom att man bland annat säkerställer uppföljning med det civila samhällets aktörer om de synpunkter som de har lämnat.

48. Europaparlamentet anser att samarbete inom den årliga övervakningscykeln med Europarådet och dess parlamentariska församling, bland annat genom ett mer strukturerat partnerskap, är av särskild betydelse för att främja demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter i EU. Parlamentet uppmanar kommissionen att i landskapitlen ta med uppgifter om bristfälligt genomförande av domar från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna såsom de bedömts av ministerkommittén. Parlamentet påminner om att unionens anslutning till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna är en rättslig skyldighet enligt artikel 6.2 i EU-fördraget. Parlamentet upprepar behovet av ett snabbt slutförande av denna anslutningsprocess för att säkerställa en enhetlig ram för skyddet av de mänskliga rättigheterna i hela Europa och för att ytterligare stärka skyddet av grundläggande rättigheter och friheter inom EU.

II. ***Institutionella aspekter av EU-mekanismen för demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter***

49. Europaparlamentet uppmanar på nytt kommissionen och rådet att bifalla parlamentets begäran i sin resolution av den 7 oktober 2020 om en gemensam EU-mekanism för demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter, som bör omfatta hela tillämpningsområdet för de värden som anges i artikel 2 i EU-fördraget. Parlamentet upprepar att en sådan mekanism är nödvändig för att förstärka främjandet av och respekten för EU:s värden. Parlamentet påminner om att denna årliga cykel bör vara övergripande, objektiv, opartisk, evidensbaserad och tillämpas på ett jämlikt och rättvist sätt på alla medlemsstater.

Landsspecifika rekommendationer

50. Europaparlamentet uppmanar på nytt kommissionen att föreskriva en riktig bedömning av situationen vad gäller värdena i artikel 2 i EU-fördraget i medlemsstaterna och att fastställa tydliga landsspecifika rekommendationer om hur de ska ta itu med konstaterade problem eller åtgärda de berörda överträdelserna. De landsspecifika rekommendationerna bör också, om så är lämpligt, innehålla tidsfrister för genomförandet och de riktmärken som ska följas upp, inklusive tidsplaner och mål och konkreta åtgärder som bör vidtas, i syfte att hjälpa medlemsstaterna att ta itu med de svagheter som fastställts i rapporten. Parlamentet begär att dessa initiativ ska följas upp i efterkommande årliga eller brådskande rapporter.

51. Europaparlamentet rekommenderar kommissionen att anpassa sina rekommendationer till de verktyg som kan användas för att åtgärda de identifierade bristerna. Parlamentet uppmanar kommissionen att förbättra sin uppföljning av de berörda medlemsstaternas genomförande av de landsspecifika kapitlen och att vid behov aktivera andra verktyg för rättsstatlighet, för att uppnå resultat i de fall då rekommendationerna inte genomförs. Parlamentet anser att kommissionen i högre grad skulle kunna använda sig av överträdelseförfaranden vid EU-domstolen. Parlamentet understryker betydelsen av att identifiera tydliga positiva och negativa trender i varje medlemsstat och behovet att särskild uppmärksamhet ägnas åt jämförelser med rapporten från föregående år.

Interinstitutionellt avtal

52. Europaparlamentet anser att det befintliga institutionella arrangemanget bakom den årliga rapporten inte lever upp till parlamentets förväntningar. Parlamentet förväntar sig att tre institutioner inrättar en permanent interinstitutionell arbetsgrupp såsom föreslogs av parlamentet i dess resolution av den 7 oktober 2020.

53. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och rådet att omedelbart inleda förhandlingar med parlamentet om ett interinstitutionellt avtal i enlighet med artikel 295 i EUF-fördraget i syfte att komplettera de befintliga verktygen med inrättandet av en rättsstatsmekanism. Detta bör ske genom en rättsakt som förbinder de tre institutionerna att följa en mer transparent och reglerad process med tydligt definierade ansvarsområden och involvera en panel av oberoende experter som ska ge råd till arbetsgruppen och de tre institutionerna i nära samarbete med EU:s byrå för grundläggande rättigheter, så att skyddet och främjandet av EU:s värden blir en bestående och synlig del av unionens agenda. Parlamentet anser att förslaget i bilagan till parlamentets resolution av den 7 oktober 2020 om inrättandet av en EU-mekanism för demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter utgör en lämplig grund för sådana förhandlingar. Parallellt med detta skulle ett pilotprojekt med oberoende experter som bedömer efterlevnaden av EU:s värden kunna bidra till att bygga upp den kunskap och expertis som krävs.

Komplementaritet med andra rättsstatsinstrument

54. Europaparlamentet upprepar att mekanismen för demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter måste komplettera och förstärka – och på intet sätt ersätta – de aktuella och framtida förfarandena enligt artikel 7 i EU-fördraget. Parlamentet beklagar starkt rådets oförmåga att göra meningsfulla framsteg när det gäller att se till att EU:s värden efterlevs i pågående förfaranden enligt artikel 7 i EU-fördraget. Parlamentet konstaterar att rådets tveksamhet att tillämpa artikel 7 i EU-fördraget i själva verket möjliggör ett fortsatt åsidosättande av de värden som anges i artikel 2 i EU-fördraget, inklusive

flagrant underlåtenhet att efterleva EU-domstolens domar och trakasserier av dem som försöker upprätthålla rättsstaten i vissa medlemsstater. Parlamentet beklagar att rådet under förebärande av covid-19 inte har anordnat utfrågningar trots att inte finns någon som helst juridisk skyldighet att begära fysiska utfrågningar i stället för utfrågningar via videokonferens. Parlamentet begär att eventuella rättsliga yttranden från rådets rättstjänst som uttrycker en annan åsikt ska offentliggöras. Rådet uppmanas med kraft att gå vidare med förfarandena enligt artikel 7.1 i EU-fördraget och att se till att utfrågningarna återupptas så snart som möjligt och att de även går in på senaste utvecklingen. Parlamentet upprepar sin uppmaning till rådet att följa upp utfrågningarna med att framföra konkreta rekommendationer till ifrågavarande medlemsstater, såsom det står i artikel 7.1 i EU-fördraget, som en uppföljning av utfrågningarna, och att ange tidsfrister för när dessa rekommendationer ska ha genomförts. Parlamentet ser gärna att man i samband med konferensen om Europas framtid överväger en översyn av artikel 7 i EU-fördraget, bl.a. omröstningsreglerna, i syfte att göra förfarandet mer effektivt, särskilt när det gäller att slopa kravet på enhällighet för införande av sanktioner. Parlamentet insisterar på att dess roll och befogenheter måste respekteras, särskilt rätten att bli vederbörligen informerad om förfarandena i förbindelse med rättsstatsinstrumenten, bl.a. utfrågningarna inom ramen för artikel 7 i EU-fördraget.

55. Europaparlamentet anser att rapporten visserligen är ett viktigt övervakningsverktyg men att det likväl är absolut nödvändigt med tydliga rekommendationer om de utmaningar som identifierats och vilka uppföljningsåtgärder som krävs. Vid underlåtelse att avhjälpa bristerna och genomföra rekommendationerna bör den årliga rapporten ligga till grund för beslut om huruvida man ska aktivera ett eller flera relevanta instrument, t.ex. förfarandet i artikel 7 i EU-fördraget, villkorlighetsmekanismen, huruvida man ska aktivera ramen för rättsstatsprincipen eller huruvida man ska inleda överträdelseförfaranden, inklusive påskyndade förfaranden, ansökningar om interimistiska åtgärder vid EU-domstolen och åtgärder som rör bristande genomförande av EU-domstolens domar om skydd av EU:s värden. Parlamentet betonar att rapporten i vilket fall bör åtföljas av genomförbara rekommendationer, inbegripet tidsfrister för genomförande. Parlamentet påminner om att överträdelseförfaranden kan inledas samtidigt när det gäller fall som identifieras i motiverade förslag inom ramen för artikel 7.1 i EU-fördraget såsom redan fastställts av EU-domstolen. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att på ett kraftfullt sätt använda sig av överträdelseförfaranden när så är lämpligt för att förhindra en tillbakagång när det gäller rättsstatsprincipen i de nationella rättssystemen. Parlamentet anser att konferensen om Europas framtid ytterligare bör befästa, i fördragsbestämmelser, den väletablerade rättsliga principen om EU-lagstiftningens företräde. Parlamentet uppmanar konferensen om Europas framtid att överväga att stärka EU-domstolens roll när det gäller att skydda unionens grundläggande värden.

56. Europaparlamentet välkomnar att den gemensamma förklaringen om konferensen om Europas framtid anger ”europeiska rättigheter och värden inbegripet rättsstaten” som ett av konferensens diskussionsämnen. Parlamentet ser gärna att konferensen om Europas framtid inbegriper en reflektion över effektiviteten hos unionens befintliga verktyg för att övervaka, förhindra och hantera överträdelser av principerna i artikel 2 i EU-fördraget och lägger fram konkreta förslag till åtgärder för att stärka unionens verktygslåda.

57. Europaparlamentet betonar att tillämpligheten av, syftet med och räckvidden för förordningen om villkorlighet i samband med rättsstaten tydligt definieras i lagtexten i förordning (EU, Euratom) 2020/2092. Parlamentet betonar att förordningen om villkorlighet i samband med rättsstaten har trätt i kraft, har varit direkt tillämplig sedan den 1 januari 2021 och är till alla delar bindande för alla åtagande- och betalningsbemyndiganden i alla medlemsstater, särskilt när det gäller utbetalning av medel från det europeiska återhämtningsinstrumentet, och att EU-institutionernas tillämpning av den inte är beroende av antagandet av riktlinjer eller rättslig tolkning. Parlamentet anser att Europeiska rådets slutsatser av den 10 och 11 december 2020 om förordningen om villkorlighet i samband med rättsstaten strider mot artiklarna 15 och 17 i EU-fördraget och artikel 288 i EUF-fördraget, eftersom de inför onödig juridisk osäkerhet när det gäller de kompletterande riktlinjerna från kommissionen och ett uppskjutet antagande av förordningen i de fall då artikel 263 i EUF-fördraget tillämpas, vilket nu är aktuellt, efter det att Ungern och Polen nyligen väckt talan om ogiltigförklaring. Parlamentet upprepar sin uppmaning till kommissionen att omedelbart vidta åtgärder inom ramen för förordningen om villkorlighet i samband med rättsstaten för att fullt ut använda sina befintliga utredningsverktyg utan ytterligare dröjsmål, i syfte att åtgärda sådana överträdelser av rättsstatsprincipen i medlemsstaterna som skulle kunna påverka eller riskera att allvarligt påverka den sunda ekonomiska förvaltningen av EU-budgeten på ett tillräckligt direkt sätt. Parlamentet uppmanar kommissionen att mer strikt tillämpa förordningen om gemensamma bestämmelser ([31]) och budgetförordningen ([32]) för att ta itu med den diskriminerande användningen av EU-medel, som den gjorde när den höll inne medel för kommunala eller lokala myndigheter som beskrev sig själva som ”fria från hbtqi-ideologi”.

58. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att använda den årliga rapportens slutsatser i sin bedömning, som utgör grunden för mekanismen för att skydda budgeten mot överträdelser av rättsstatsprincipen, samt i andra relevanta bedömningar med avseende på befintliga och kommande budgetverktyg. Parlamentet uppmanar återigen kommissionen att i sina årliga rapporter om rättsstatsprincipen inkludera ett särskilt avsnitt med en analys av fall där överträdelser av

([31]) EUT L 347, 20.12.2013, s. 320.
([32]) EUT L 193, 30.7.2018, s. 1.

rättsstatens principer i en viss medlemsstat skulle kunna påverka eller riskera att allvarligt påverka den sunda ekonomiska förvaltningen av EU-budgeten på ett tillräckligt direkt sätt, vilket sedan skulle kunna användas som grund för att utlösa villkorlighetsmekanismen. Kommissionen uppmanas med kraft att stärka synergierna mellan sina årliga rapporter om rättsstatsprincipen och förordningen om villkorlighet i samband med rättsstaten, och att använda dem som tydligt åtskilda med kompletterande verktyg.

59. Europaparlamentet erkänner att kommissionen måste använda den årliga rapporten om rättsstatsprincipen som en viktig informationskälla när den sammanställer dokumentation för tillämpningen av förordningen om villkorlighet i samband med rättsstaten, som bl.a. bör omfatta information från rapporter från revisionsrätten, Olaf och Eppo, granskningsrapporter från kommissionen och nationella revisionsmyndigheter, domar från EU-domstolen och nationella domstolar, analyser från EU.s byrå för grundläggande rättigheter och information från olika system, såsom systemen för tidig upptäckt och uteslutning i syfte att säkra ett bättre skydd av unionens ekonomiska intressen (Edes) och Arachne. Kommissionen uppmanas att i den använda metoden klargöra kopplingen mellan rapporten om rättsstatsprincipen och den till rättsstaten kopplade villkorlighetsmekanismen. Parlamentet påminner om att det är viktigt att de slutliga mottagarnas och bidragsmottagarnas legitima intressen skyddas på ett adekvat sätt när åtgärder antas till följd av överträdelser av rättsstatens principer.

60. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att främja en kultur av respekt för de värden som anges i artikel 2 i EU-fördraget, bl.a. genom stärkta ansträngningar för att främja utbildning i EU-medborgarskap och i rättsstatsprincipen. Parlamentet uppmanar kommissionen att grunda ett särskilt program som stöder innovativa initiativ med syftet att främja utbildning i EU-medborgarskap. Parlamentet uppmanar rådet och kommissionen att ställa tillräcklig information och finansiering till förfogande för EU-omfattande, nationella, regionala och lokala civilsamhällesorganisationer och oberoende journalistik, särskilt genom att strategiskt använda finansieringsmöjligheter inom ramen för förordningen om inrättande av programmet för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden, för att hjälpa dem att öka medvetenheten om och främja EU-värden och tillämpbara verktyg, bl.a. den årliga rapporten, i syfte att motverka de hot mot rättsstaten som påtalats i den årliga rapporten, i synnerhet när överträdelser eller brister har konstaterats. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att dra lärdom av bästa praxis, åtgärda de brister som påvisats och vidta åtgärder för att förbättra situationen när det gäller alla fyra huvudsakliga pelare som identifieras i rapporten om rättsstatsprincipen. Parlamentet framhåller att EU-medborgare och personer bosatta inom EU måste medvetandegöras om vilka medel och förfaranden som finns att tillgå på nationell nivå och EU-nivå för att värna respekten för rättsstatsprincipen och rapportera överträdelser.

III. ***Uppföljning och konsekvenser av rapporten***

61. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att i återkommande rapporter bedöma vad som hänt med problemen inom de områden som analyserats i tidigare rapporter, hur de har lösts, riskerar att förvärras eller har förvärrats ytterligare, att identifiera positiva och negativa trender och övergripande problem, framför allt systematiska eller återkommande mönster när det gäller överträdelser av rättsstatsprincipen, samt att lägga fram tydliga rekommendationer för att åtgärda eventuella risker eller bakslag som identifierats.

62. Europaparlamentet betonar vikten av att informera om slutsatserna i den årliga rapporten på nationell nivå. Parlamentet uppmuntrar kommissionen att främja diskussion om rapporten i nationella parlament och föra dialog med civilsamhällesorganisationer när rapporten följs upp.

63. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att i sina årliga rapporter om rättsstatsprincipen klargöra att inte alla brister och överträdelser när det gäller rättsstatsprincipen är av samma slag och/eller intensitet och att medlemsstaterna, när de under en längre period avsiktligt, allvarligt, permanent och systematiskt åsidosätter de värden som anges i artikel 2 i EU-fördraget, kanske inte uppfyller alla kriterier som kännetecknar en demokrati, utan i stället har blivit auktoritära regimer. Parlamentet betonar att kommissionens viktigaste prioritering bör vara att verkställa EU-lagstiftning när det sker överträdelser av artikel 2 i EU-fördraget samt att dess årliga rapport om rättsstatsprincipen huvudsakligen bör främja detta ändamål. Parlamentet uppmanar därför kommissionen att göra en separat och djuplodande bedömning av länder i pågående rättsliga förfaranden inom ramen för artikel 7 i EU-fördraget för att visa hur rättsstaten på ett strukturellt sätt har undergrävts för att underlätta befästandet av styrningsstrukturer av auktoritärt snitt.

64. Europaparlamentet understryker att denna rapport bör ligga till grund för prioriteringen av uppföljningsåtgärder från EU:s sida avseende de medlemsstater där brister eller tillkortakommanden har observerats, och att rapportens bidrag bör vara ett viktigt inslag i den övergripande mekanismen för demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter.

65. Europaparlamentet förbinder sig till att påbörja sitt arbete med rapporten för 2021 så snart som möjligt efter att den har offentliggjorts.

o

o o

66. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen samt till medlemsstaternas regeringar och parlament.